

Fem Ringars Bok

av Miyamoto Musashi

Finns i översättning till svenska av Stefan Stenudd, Arriba förlag ISBN 9178940281. På engelska hittar du boken i en mångfald översättningar.

Verkligheten är komplex. Hur mycket det än kan ta emot, tvingas vi att acceptera att framtiden inte kan kontrolleras eller förutsägas i detalj. Människan spår, men gud rå'r. Försäkringsbolagen lever på den insikten.

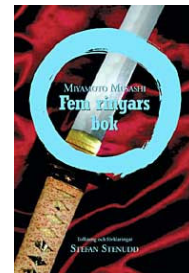
Det praktiska livet kräver att vi ser världen, medvetet eller omedvetet, genom en komplexitetstonad lins. Det gäller i den banala vardagen (vem kan räkna med att det halkvänliga bananskalet skulle ligga just där...eller att influensaviruset skulle slå till just inför avresan?), men det är brutalt nödvändigt i sammanhang som präglas av snabba förändringar.

Oförutsedda vändningar och ej linjära samband är legio i affärlivet, politik, i jägarsamhällen och under krig, ja överallt där kartor och spelregler snabbt förändras. I den fjärde generationens krigföring, där fienden inte kan identifieras genom klädsel eller positioner, kan en materiellt underlägsen motståndare driva en överlägsen, traditionellt krigförande trupp till sammanbrott. När det diffust oförutsedda blir en norm, räcker det inte med att pumpa upp musklerna och ladda med mer krut i kardusen.

Var det inte Clausewitz, som förklarade att *ingen stridsplan någonsin överlevt den första kontakten med fienden*. Man kan försynt fråga sig, hur många detaljerade affärsplaner, som klarar konfrontationen med en snabbt föränderlig marknad.

Gräddan av samurajerna i gamla Japan ägnade en hel del tid åt att reflektera över hur man ändamålsenligt hanterar en verklighet, där förändringar sker oväntat och hänsynslöst.

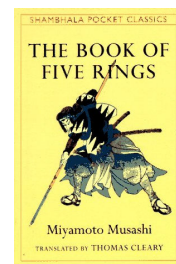
Samurajerna hade inte tillgång avancerad matematik eller kraftfulla datorer, som kunde skapa avancerade simuleringar. Men likt Kajsa Varg tager man vad man haver. Samurajerna stora tillgång var en djup och bred erfarenhet av konflikter och föränderlighet. Den erfarenheten processade de med metoder för introspektion och värderingsfri observation, som zenbuddismen tillhandahöll.

Miyamoto Musashi: **Fem ringars bok**, övers av Stefan Stenudd, arriba 1995, 2003, Inb. 176 sidor, ISBN 91-7894-028-1

Miyamoto Musashi: **A Book of Five Rings**, trans Victor Harris, Overlook Press, 2001, ISBN 0-517-41528-3.

Musashi Miyamoto: **The Book of Five Rings**, trans Thomas Cleary, Shambhala Publications Inc., U.S, Paperback 224 pages (March 1994), ISBN: 0877739986

På så sätt formade de i en världsbild, som i mångt och mycket stämmer överens med den som moderna komplexitetsteoretiker skisserar. Samurajerna och komplexitetsteoretikerna har alltså i princip landat på samma plats. Men färden dit har gått via helt skilda vägar.

Miyamoto Musashi levde i övergången mellan 1500-talet och 1600-talet. En formidabel kämpe och krigare, som enligt olika sägner överlevde mellan 30 och 60 enviger. Hur många de är vet vi alltså inte. I vilket fall blev han något av en nationalhjälte och förklarad som 'svärdshelgon'.

Från början sågs han nog mest som en oborstad slagskämpe, en herrelös ronin, som drev från svärdsskola till svärdsskola för att förkovra sig och pröva sin skicklighet. Men kantigheterna slipades av. Han blev förbunden och dialogpartner med några av samtidens ledare och skarpaste tänkare - och utvecklades dessutom till en framstående konstnär. Hans keramik och känsliga tuschteckningar har fått ett eget kapitel i den japanska konsthistorien. Idag finns det Musashi universitet, Musashi tekniska institut, Musashi internationella skola, Musashi butiker, Musashi restauranger...

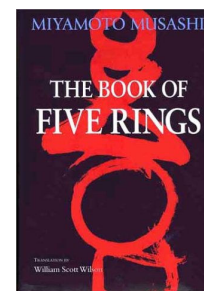
Han blev världskändis genom sin *Fem Ringars Bok*. Enligt sägnen skrev han den i en avlägsen grotta upp bergen, dit han vid 50 års ålder dragit sig tillbaka för att reflektera över tillvaron. Han blev 61 år. En ansevärd ålder bland samurajerna, som ofta dog relativt unga.

Fem Ringars Bok är en klassisk strategibok, som studerats världen över i militärakademier, av politiker och gerillaledare, av börsmatadorer på Wall Street och andra, som vill få en fingervisning om hur man förbereder sig för och agerar effektivt i situationer, när tiden är obefintlig, informationsmängden ogripbar, och såväl väntade som oväntade hot/möjligheter gömmer sig bakom hörnet.

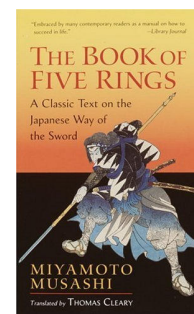
Hur många av dem som helt kunnat ta till sig boken i alla dess aspekter är väl tveksamt. Den yttre formen är nämligen en handbok i fäktning med samurajsvärd. Har man aldrig hållit ett sådant svärd i handen är det förmodligen svårt att greppa alla finesserna. Inte ens kunskap i fäktning räcker hela vägen. En inblick i zen-filosofi är också en tillgång.

Sist och inte minst krävs tid för noggrann läsning, omläsningar, reflektion och begrundan.

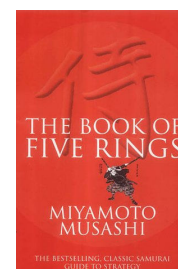
Men, liksom för att göra det lite lättare för oss, som inte hanterar samurajsvärd till fulländning och har grunda kunskaper i zen, ger han en 'Abstract' i form av nio regler till sina elever.

Musashi Miyamoto: The Book of Five Rings, Kodansha Europe (April 2002), 160pages, ISBN: 4770028016

Musashi Miyamoto: The Book of Five Rings, trans Thomas Cleary, Shambhala Publications Inc., U.S. (March 3, 2005) Paperback 192 pages, ISBN: 1590302486

Musashi Miyamoto: **The Book of Five Rings**, trans Victor Harris, Allison & Busby. (February 1, 2004), Paperback 112 pages, ISBN: 0749006587

Nu skall man ha klart fört sig att hans elever inte var vilka knektar som helst. De kom från förnåma familjer. Och de skulle inte bara kunna hantera vapen i krig och envig. Deras huvudsakliga uppgift, såväl i krig som fred, var att administrera och leda. Orden krigare och ledare var i princip synonyma. Samuraj betyder för övrigt ”den som tjänar”. Samma innebörd som ryms det engelska begreppet ”public servant”.

I skolor lär man sig färdigheter. Musashi tar vid där skolan slutar. Han ger principer för det praktiska livet, där fatala beslut mera sällan fattas av dumhet eller bristande yrkeskunskap, än av oförmåga att se världen som den verkligen är. Ingen av reglerna andas ett ord svärd eller strid.

Musashi betonar vikten av att se helheter, och att observera vad som inte kan ses med blotta ögat eller logiskt analyseras. De farligaste fienderna finns inom oss själva. Illusioner, förutfattade meningar, rädsla och negativa känslorvall kan förvräda synen, så att vi uppfattar världen på ett förvrängt sätt, vilket leder till dåliga beslut. ”Vrede är lyx som vi inte har råd med,” förklarade en budomästare kallt, när en av hans elever tappade humöret och gick rakt in i en parad.

Man kan fundera över hur motsvarande riktlinjer skulle utformas av dagens lärocentra för blivande ledare inom näringsliv, administration och politik som riktlinjer. De flesta ledare inom förvaltning och näringsliv lever i en skyddad verkstad. Ett felaktigt beslut ger sällan följden att de bokstavligen tappar huvudet eller är tvungna att sticka en kniv i magen. I värsta fall de får de schavottera i media, och kanske ett symboliskt frihetsstraff. Men det är ytterligt sällan som de mister hus och hem eller det dagliga brödet. Betydligt vanligare är det att de får skammen av att hålla tillgodo med en välbetald reträttpost.

MIYAMOTO MUSASHIS

9 regler till sina elever

1. Smid aldrig lömska ränker

Kommentar: Hållbart ledarskap bygger på öppenhet, tillit och personlig integritet. Inom Budo, samurajernas kodex, var ett etiskt förhållningssätt viktigt. Detta berodde sannolikt mer på att integritet och hedervärd beteende skapade ett förtroendekapital, som är mer värdefullt än kortsiktiga vinster förvärvade genom oärlighet och ljusskyggt intrigspele. Vilket till punkt och pricka stämmer med framgångsrika affärsmäns utlåtanden.

2. Ihärdig övning ger färdighet

Kommentar: Det är visserligen mästarens förmåga att improvisera som gör mästaren till mästare. Men framgångsrik improvisation bygger på insikten att varje situation är unik och förmåga att i nuet hantera den på ett unikt sätt. För att klara av det krävs en stor fond av kunskap och erfarenhet. Den som vill framgångsrikt tävla i ett bilrally, krävs på en rik erfarenhet av bilkörning under pressade förhållanden. För att bemästra en komplikation under ett avancerat ingrepp, krävs tidigare erfarenheter av liknande operationer...och så vidare.

3. **Odlas ett brett intresse för konsterna**

Kommentar: I de flesta framgångsrika krigartraditioner sätts konstnärligt skapande högt. I samurajernas utbildning ingick inte bara vapenhantering utan även kalligrafi, tuschteckning, poesiförfattande och andra konstnärliga uttrycksformer. Hos vikingarna var förmågan att uttrycka sig kärnfull och poetiskt högt skattad. Genom konstnärligt skapande utvecklas förmågan till lateralt, ej lineärt tänkande. En dikt eller en teckning kan rymma mer effektiv information (tack vare mängden av information, som Nörretranders skulle ha uttryckt det) än en hel doktorsavhandling. Samurajerna hade också idén att en fulldanad människa utgjorde en blandning av manligt och kvinnligt, yin och yang, mjukhet och styrka i effektivt samspel.

4. **Lär känna många yrken och sysselsättningar**

Kommentar: Grundtanken är densamma som ovan, men kanske på ett mera jordnära plan. Hur skall man som ledare få djupare förståelse för alla delar av verksamheten, om man inte känner till villkoren, tankarna och drömmarna hos de människor man skall leda? Varje syssla har sin egen rytm och tempo. Produktutvecklaren fungerar på annat sätt än juniorsäljaren, chauffören än dataspecialisten och så vidare. Varje verksamhet och varje samhälle utgör en helhet, ett nät av öppna system som påverkas av och påverkar varandra. Utan denna insikt är vägen kort till reduktionistiska mönster.

5. **Förstå det värdefulla och förgängliga i allt världsligt**

Kommentar: Grundbudskapet är att det är viktigare att skapa en inre trygghet än en trygghet som bygger på världslig framgång och yttre attribut. Även om dessa kan vara till glädje, måste man inse att en föränderlig värld kan allt yttre förloras, och för allan delar även vinnas, i en hast. Det gäller allt från lönsamma anställningar och positioner till fastigheter och värdepapper, partners och ytliga vänner, ja även hälsan kan vara bräcklig. Dagens vinnare kan vara morgondagens förlorare. Men bör också fundera över kostnaden, fysiskt och psykiskt, som de yttre vinster kan betinga. I bakgrunden ligger också kravet på en medvetenhet om vad som verkligen är värdefullt i livet.

6. **Utveckla förmågan till intuitiv bedömning**

Översättningarna varierar. En av dem lyder så här: odla förmågan att se det sanna varat i allt.

Kommentar: Musashi vet att verkligheten är alltför komplex och informationsrik för att den ska rymmas på medvetandets begränsade skrivbord. Logiska analyser kräver att vi förenklar, skapar modeller och simuleringar, som inte speglar hela verkligheten. Genom att låta intuitionen bli den logiska analysens bakjour, och lyssna inåt, till våra känslor och på vår kropp, får vi tillgång till en större kunskapsbank än den vårt medvetna jag har tillgång till.

7. **Genomskåda vad som inte är uppenbart för ögat**

Kommentar: Trots att vi inte kan se örnen högt uppe i skyn, eller ankan som dykt ner under vattnet så finns de där. Vi kan inte heller se krafterna utan effekterna av dem. Vi ser inte vinden, bara hur den fyller seglen. Vi ser inte gravitationen, utan endast att äpplet faller. Det finns även krafter människor emellan – känslor, lojaliteter, dolda agendor och attraktorer. Genom att göra oss medvetna om osynliga kraftfält, kan vi skapa ändamålsenliga strategier. Man kan också tolka regeln som en uppmaning att utveckla vad som ibland kallas det sjätte sinnet.

8. **Ägna uppmärksamhet även åt det obetydliga**

Kommentar: Idag skulle Musashi kanske prata om fjärlseffekten. Att det inte behövs stora krafter för att skapa stora effekter, och vice versa. En liten initial avvikelse kan få oförutsägbara följor. Befinner sig ett system i ojämvikt, nära randen till kaos, kan en i sig obetydlig förändring få hela systemet att tippa. En liten tuva välter inte ett stort lass om det rullar på jämn väg, däremot kan den göra det på en ojämn och skakig väg. Små sår och fattiga vänner ska man inte förakta.

9. Spill inte tid och resurser på vad som är meningslöst

Kommentar: Vår levnads tid är begränsad. Därför måste vi hushålla med vår tid och våra resurser. Det är ansvarslöst mot oss själva att öda dem på oväsentligheter och trams. Vad som är värdefullt och vad som är trams är naturligtvis något, som varierar från person till person. Men det är viktigt att skärpa medvetenheten genom sätta frågan under lupp. Gärna med döden som rådgivare.

Musashi framhåller emellertid att den avslutande regeln är den viktigaste av dem alla:

Förutsättningen för framgång är förmågan att se allt ur ett brett perspektiv.